సావిట్లోకి అడుగుబెడుతూ చుట్టూ చూసింది సరస్వతమ్మగారు ఇరుకుకి అలవాటు పడిన ఆమె కళ్ళకు అదొక పెద్ద భవనంలా అగబడింది. అంత విశాలమయిన హాలులో మధ్యగా ఒక టేబుల్, దాని చుట్టూ నాలుగు కుర్చీలు తప్ప సామాన్లే లేవు ఆవిడ లెక్కన అటువంటి గదిలో రెండు కుటుంబాలు అవలీలగా సర్దుకు పోవచ్చును

నవ్వుకుంది ఆవిడ 'ఉన్నవాళ్ళకీ, లేనివాళ్ళకీ వ్యత్యాసం ఇదే' అనుకుంటూ కూతురుకోసం చూసింది

ఆ పిల్ల అప్పుడే ఒక వారపత్రిక చేతికి తీసుకుని. కిటికీలో కూర్చుని చదివేస్తోంది.

'పిచ్చిపిల్ల, పుస్తకాలంటే మరేమీ అక్కర్లేదు. దీని జీవితం అయినా సుఖంగా వెళ్ళమారితే...' అంతలో ఆమె దృష్టి గోడమీద నున్న ఫొటోమీద పడింది. మరుక్షణంలో ఆమె హృదయము కృతజ్ఞతతో నిండిపోయింది

నావ నడిపేవాడు పోతే నడిసము ద్రాన నావలో కూర్చున్నదానిలాగా అయింది తన బ్రతుకు నెల గడిచే సరికి 'హమ్మయ్య, ఈనెల గడిపేశాం' అని ఆనందపడే జీవితం తమది: ఆ మహారాజు ఎలా ఈదేవారో ఆ భగవం తుడికే తెలియాలి! అటువంటిది ఆయ నకి రోగం ముంచుకు రావడం, సంపా దన లేకపోగా ఆయనకోసం ఖర్చు చేయ వలసిరావడంతో పూర్తిగా తలక్రిందు లయిపోయింది జీవితం. ఆయన అంతలా కష్టపడుతూ కూడా కూతురు పెళ్ళికోసమని ఇన్సూరెన్స్ కడుతుండే వారు. అది తలుచుకుని కొండంత ధైర్యం పుంజుకునేవారు. అటువంటిది ఆయనకాస్తా మంచం ఎక్కడంతో దానిమీద అప్పు, ఆఫీసులో రావలసిన దానిమీది అప్పు – ఎలాగయినా ఆయన్ని బ్రతికించుకోవాలన్నదే తన తాపత్రయం.

'నాకోసం ఖర్చుపెట్టకు సరసూ, నేను బ్రతికుండేకన్న పోయాకనే మీరు సుఖపడతారు' అనేవా రాయన.

'ఊరుకోండి, అ వేం మాటలు? ఈ డబ్బంతా నన్ను ఉద్ధరిస్తుందా? కంటి ముందు చల్లగా మీ రుంటే చాలు' అనేది తను.

'నా మాటలు అబద్ధం అనుకుంటు న్నావ. చూస్తూండు, నాతోనే మీకు పట్టిన శని పోతుంది' అని నవ్వేవాడు.

ఆయన కన్ను మూయడంతో లోకమే అంధకారమయ మయిపోయింది తనకి. చేతిలో డబ్బులేదు – వెంటనే జరుపవలసిన పనులకి తరువాత రెండు పొట్టలు నిండాలి – తను, వరలక్ష్మి. పైగా అది ఈడేరిన పిల్ల!

ఏడ్చేందుకు కన్నీళ్ళు కూడా కరు వయి పోయాయి తనకి. అటువంటి పరి స్థితిలో దేముడిలాగా ఆదుకున్నాడు ఆయనగారు – ఇతని తండ్రి స్నేహితు లట! పైగా దూరపు బంధుత్వంకూడా ఉంది.

'నేనున్నాను, దిగులు పడకండి' అన్నాడు వచ్చి రావడంతోనే! 'నా కేలల్లాడదు...' అని హామీ ఇచ్చిన శ్రీకృష్ణ భగవానుడు గుర్తుకొచ్చాడు.

అతని అండ దండలతోనే ఏ లోపం లేకుండా జరగవలసిన పనులన్నీ జరిగి పోయాయి!

'మీ కేం అభ్యంతరం లేకపోతే మా ఇంట్లోనే వచ్చి ఉండండి. లంకంత కొంప – ఆడదిక్కు లేక సందడి లేదు' అన్నాడు

అతని మాటలోని ఆత్మీయత వలన కానీ, తన నిస్సహాయత వలన కానీ – కాదనలేకపోయింది.

అతనికి చేయెత్తి నమస్కరించ బుద్ధేసింది సరస్వతమ్మగారికి.

'దాన్ని తీసెయ్యవయ్యా, జనం ఝడుసుకుంటా'రంటే మా ఆత్మయ్య ఊరుకోడు. 'చినబాబుగారి పటం

ఉండాలిసిందంటా' దని అంటూ లోప
లికి వచ్చి కుర్చీలో కూర్చుని బూటు
విప్పుకుంటూ, "ఎంతసేపయింది మీరు
వచ్చి? స్నానాలు చేశారా? లక్ష్మయ్యకి

చెప్పివెళ్ళానే మీరు వస్తారని!" అనడిగాడు విశ్వేశ్వరరావు.

"ఇప్పుడే వచ్చాము నాయనా. మీ లక్ష్మయ్య మాకోసం గది బాగుచేయి స్తుంటే ఇక్కడ..." మాట మధ్యలోనే ఆపుచేసి కూతురివైపు చూసింది ఆవిడ

పరిచయంలేని వ్యక్తి ఇంట్లో అతని ముందు ఏం చేయాలో తెలియక తిక మకపడి పుస్తకంలో తల దాచేయడమే మంచిపని అని అప్పటే చేస్తోంది వరలక్ష్మి. ఈ ఖంగారులో తల్లి అక్కడిమంచి వెళ్ళిపోవడమే గమనించలేదు ఆ అమ్మాయి.

కొంచెంసే పయాక "మీ పేరు వరలక్ష్మి కదూ?" అనడిగాడు విశ్వే శ్వరరావు.

ఉలిక్కిపడి పుస్తకం కిందికి దించి, అవు నన్నట్లు తల ఊపింది వరలక్ష్మి.

"చదువుకున్నారా?"

"కొద్దిగా!" అంది తల వంచుకుని.

"అంటే ఎంతవరకు?"

"స్కూల్ఫైనల్ పోయింది."

ఆశ్చర్యపోయాడు విశ్వం.

ఇంకా ఏమయినా అడుగుతాడేమో నన్నట్లుగా కాసేపు కూర్చుని తరవాత లోపలికి వెళ్ళిపోయింది వరలక్ష్మి.

విశ్వేశ్వరరావు ఆలోచనల్లో పడి పోయాడు.

"మనిషి మనస్సుకి ముఖం ప్రతి బింబం అంటారుగాని ఈయనపట్ల అదే నిజమయితే మన మిక్కడ ఉండేశ వాళ్ళమే కాము," అంది వరలక్ష్మి లోపల తల్లితో.

విశ్వేశ్వరరావుకి లోగడ ఇంటికి రావడమంటే భయంగా ఉండేది. పెద్ద భవనంలాంటి కొంపలో తనకోసం లక్ష్మయ్య ఒక్కడూ బిక్కు బిక్కు మంటూ కూర్చుంటా డని వస్తుండేవాడు తప్ప, ఆ ప్రశాంత వాతావరణం అతనికి నచ్చేదికాదు. అందుకే ఎక్కువగా క్లబ్బుల్లోనే గడిపేవాడు. రెండుమూడు తరాల వరకు సరిపడే డబ్బుకి అతను ఏకైక వారసుడు. దగ్గరలో 'నా' అనే వాళ్ళు లేరు. పెద్దదిక్కుగాని, చిన్న దిక్కుగాని అతనికి అతనే!... అందుకే కొందరు అతన్ని "క్లబ్బుపక్షి" అని పిలుస్తూంటారు.

'తనకోసం ఎదురుచూసే మనుష్యులు పెరిగారు.' అనుకుంటూంటాడు. అత నిప్పుడు క్లబ్బునుంచి బయలుదేరుతూ. అది అతనికి ఎంతో మధురమయిన ఆనందాన్ని కలిగిస్తుంటూంది కూడా!

తను అనుకుంటున్న మాటని బయట పెట్టేధైర్యం కలగటానికి కొన్నిరోజులు పట్టిం దతనికి. తనని వీళ్ళెక్కడ అపార్థం చేసుకుంటారో నని అతని భయం. ఒక రోజు భోజనం చేస్తూ అన్నాడు: "ఈ వారంనుంచీ వారపత్రికలు మనింట్లో పడేయమని చెప్పానండీ!" అని –

"ఎందుకు నాయనా, మ వ్వెటూ

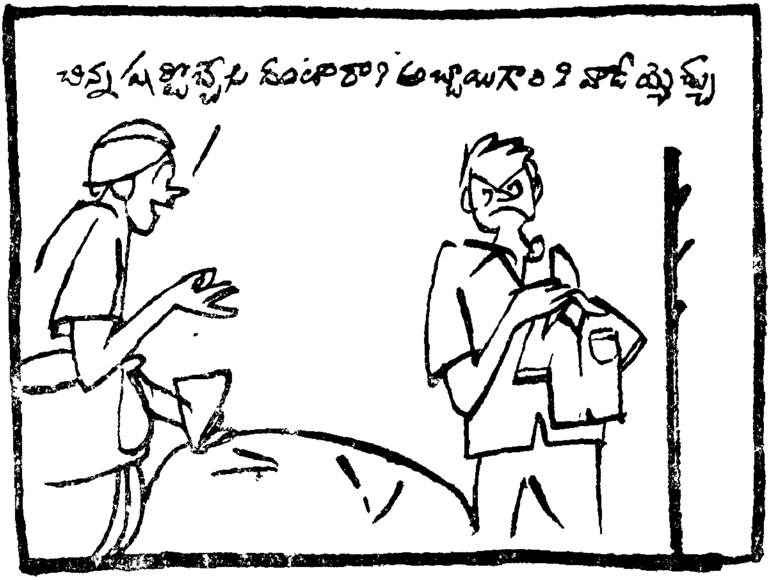

క్లబ్బుల్లోనే చదివివస్తావాయె! మాకోసం ఆ దండగకూడా ఎందుకు?"

సవ్వేశాడు విశ్వేశ్వరరావు. "భలే వారే, అందువలన అయే దెంత? నేను మాత్రం ఇంటి దగ్గర చదువుకో కూడదూ?" అని కాసే పాగి, "మీరు కృష్ణా రామా అనుకుంటే కాలం గడిచి పోతుంది. కాని మీ అమ్మాయికి పొద్దు పోనక్కరలా?"

పరస్వతమ్మగారు మాట్లాడకపోవడం చూసి ధైర్యం తెచ్చుకుని అన్నాడు: "అసలు మీ వరలక్ష్మి స్కూల్ ఫైనల్ తప్పిందన్నారు కదా; అ దెందుకు పూర్తి చేయకూడదూ?" అని.

"ఆఁ, ఇప్పు డిదొకటి తక్కువ దానికి! అయినా..." మాటమధ్యలో తలుపు చాటుగా నిలబడిన కూతురివంక చూసి ఆపేసింది.

"తక్కువేసండీ! అసలు చదవక పోతే దిగులేలేదు. చదివిందికదా —"

"పాపం, వాళ్ళ నాన్నగారు పోవడం— ఆ హడావుడిలో పరీక్ష పోయింది. లేకపోతే తెలివిగలదే!"

"మరింకేమండీ, అమ్మాయి నిటు పిలవండి. నేనే అడుగుతాను" అన్నాడు ఉత్సాహంగా.

"అబ్బాయి పిలుస్తున్నాడు రావే."

మెల్లగా వచ్చి నిలబడింది వరలక్ష్మి విశ్వేశ్వరరావుకి ఆ అమ్మాయితో ఎలా మాట్లాడాలో తెలియలేదు.

"పరీక్షకి కట్టరాదూ?"

"మీ ఇష్టం!"

"అదే ఒద్దు; నే నేది చెప్పినా 'మీ ఇష్టం' అంటే నాకూ భయంగా ఉంటుంది చెప్పేందుకు। చదువుదా మని ఉత్సాహం ఉందా లేదా ?"

"ఉంది "

"పరీక్షకి డబ్బు కడదామా అయితే?"

"మీ ఇష్టం" అని కాసే పాగి నవ్వేసింది. అతనుకూడా గలగల నవ్వేయడంతో కొరటోయి దగ్గడం మొదలెట్టాడు

"ఎవరో తలుచుకుంటున్నారు" అంది వరలక్ష్మి.

దగ్గు తగ్గాక "ఇంకెవ రున్నారు? మీ ఇద్దరిలో ఎవరయినా తలుచుకోవలసిందే" అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు.

"నేనుమాత్రం కాదుబాబూ" అంటూ వరలక్ష్మి అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది.

అతనితో ఆ అమ్మాయి బాగా మాట్లాడడం అదే మొదలు. అంతక్రితం అతనే రెండు మూడుసార్లు పలుకరించినా అడిగినంతమట్టుకే సమాధానం వచ్చిందతనికి.

ఈనాటి ఆమెతోడి సంభాషణ అతనికెంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది. అతని ఉద్దేశ్యంలో వరలక్ష్మి చాలా అందమయిన పిల్లా, చదువుకున్నదీ, సంస్కారం కలదీ, అణకువ కలదీ. ఇవన్నీకాక ఇప్పుడు అతను తెలుసుకున్న విషయం ఆ అమ్మాయి సరదాగా మాట్లాడకలదని।

"ఈ రోజునుంచీ చదువు మొదలెట్టించండి. కావలసిన పుస్తకాలు పట్టుకొస్తాను. అంతగా ఎందులోనయినా వెనకబడిఉంటే నేను చెబుతాను."

"నీ కెందుకు నాయనా అంత శ్రమ? చదువుకుంటుందిలే" అంది సరస్వతమ్మ గారు.

ఒక్కసారి ఆమెవంక చూసి గబగబా చేయి కడుక్కున్నాడు విశ్వం.

తను ఎంతో ఉత్సాహంతో అన్నమాట కావిడ 'ఎందుకులే నాయనా' అనేయడము అతనికి ఎంతో ఆశాభంగాన్ని కలిగించింది.

కొన్ని రోజులుగా తనలో వస్తున్న మార్పుల్ని అతను గమనించుతున్నాడు. ఇదివరలో అతనికి లోకం కవులు వర్ణించే అమిత అందంగా కనిపించక పోగా, జీవితం యాంత్రికంగా సాగుతున్నట్లు అనిపిస్తుండేది. ఎప్పుడు చేసినా ఒకటే పనులు. నిన్నటికీ ఈ రోజుకీ తేడా లేకపోవడం. రేపు ఇది మారుతుందన్న ఆశ లేకపోవడం – వీటితో అతను విసిగిపోయాడు.

కాని ఈ మధ్య అతనికి పరిసరాల్లో కూడా మార్పు అగపడుతోంది. బజారు నుంచి వస్తుంటే పళ్ళూ, పూలూ అవి కంటికి అగపడి, కొని ఇంటికి తీసుకు వెళుదామన్న కోరిక కలుగుతుండడం అతనికే ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

దీని కంతటికీ కారణం ఏమిటో కూడా అతనికి తెలుసు – వరలక్ష్మి!

ఇంట్లో లక్ష్మిలాగా ఆ అమ్మాయి

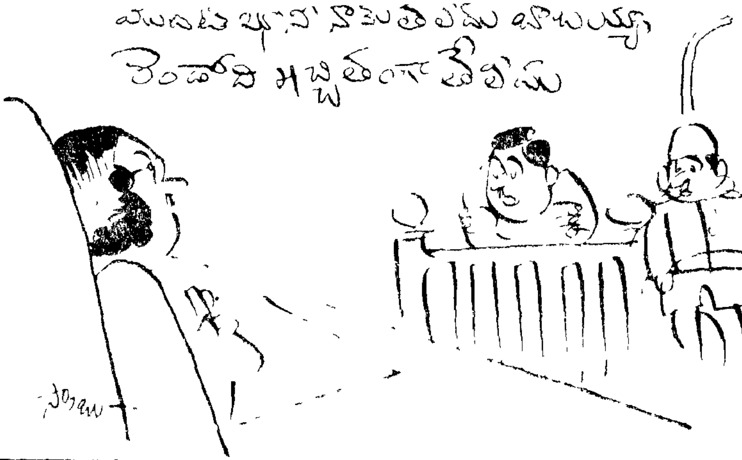

తిరుగుతూంటే అతనికి ఎంతో నిండుగా ఉంటుంది. అది అలాగే శాశ్వతంగా ఉండేట్లు చేసుకోవాలని ......

కాని అంతలోనే తన జీవితంలోని ఒక అపశృతి వినపడుతూంటుంది. గతంలో కూడా ఒకసారి, ఒకే ఒక్కసారి అతని జీవితంలోకి వెన్నెల ప్రవేశించింది. అది శారదారాణి రూపంలో.

ఇప్పటికీ ఆమెను తలుచుకుంటే భయం కలుగుతూంటుంది అతనికి అది ఆమె రూపం వలన ఏర్పడినదికాదు. ఆమె అన్న మాటలు మనస్సులో మెదలడంవలన.

శారదారాణి అతనికి దూరపు బంధువు. అతనికున్న ఆస్థిని చూసి ఆమెను అతనికి దగ్గిర చేర్చాలని వాళ్ళ పెద్దవాళ్ళు ప్రయత్నించారు. అది అతనికి తెలిసి కూడా క్షమించాడు. కారణం - ఆ అమ్మాయి సరదాగా మాట్లాడుతూ, కంటికి నిండుగా, అందంగా ఉండేది. కాలేజీలో అతనికి జూనియర్ ...... ఆ అమ్మాయి తనదయితే చాలునని కలలు కన్నాడు. దానికి తగ్గట్టుగానే అతన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నట్లుగానే ఉండేది ఆ అమ్మాయి ప్రవర్తన.

తనచేత అడగబడడమే ఆలస్యం అన్నట్లుగా మాట్లాడుతుండడంతో ధైర్యం చేసుకుని అడిగాడు 'నువ్వు నాదానివయి నా జీవితానికి అర్థాన్నియ్యి శారదా!' అని.

అంతే. పగలబడి నవ్వింది. అతను తెల్లబోయాడు.

'మైడియర్ పూర్ సోల్, ఒక్కసారి నీ ముఖం అద్దంలో చూసుకోవయ్యా... నీతో చనువుగా తిరుగుతున్నానంటే దాని కారణం నీ డబ్బు నాకోసం విచ్చలవిడిగా ఖర్చు పెడుతున్నావు. నాలాంటి అందమయిన పిల్ల

నీకు స్నేహితురాలుగా ఉండటానికి మాత్రమే అది ఖరీదు. పెళ్ళి చేసుకునేందుకు నాకు కావలసినది మగవాడిలో డబ్బుతోపాటు అవతలివాళ్ళ రుడుసుకోకుండా ఉండేపాటి రూపం!

'ఒక్క సలహా. నిన్ను ఏ ఆడది చేసుకునేందుకు తయారయినా, అది నీ డబ్బు చూసే అని గుర్తుంచుకో! కావాలంటే ఇంకా నీ స్నేహితురాలినే నేను' అంది.

ఊచిపుచ్చుకుని కొడదామన్నంత కోరికని అణచుకుని ఇంటికొచ్చి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చేశాడు. తనకి జీవితంలో ఆడదాని సాంగత్యం వద్దు. కావాలంటే డబ్బుకి ఆ అనుభవం కొనుక్కోగలను అనుకున్నాడు ఆరోజునే. తనకి ముప్పయి ఏళ్ళు దాటినా ఆ ప్రసక్తి ఎవరినీ తేనీయడు.

మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకి — ఇన్ని ఏళ్ళకి తన హృదయం స్పందిస్తోంది — కాని చరిత్ర చర్విత చర్వణం కాకూడదు. తను జీవితంలో రెండోసారి ఓడిపోలేదు. తన అదృష్టం బావుంది. వరలక్ష్మిగాని సరస్వతమ్మగారుగాని అటువంటి ప్రసక్తి తెస్తే తను ఆనందంతో ఎగిరి గంతేస్తాడు. తనకై తను అడిగితే ఆ కదలో ఆదుకున్నాడన్న కృతజ్ఞతతో ఒప్పుకుంటే తనకి సంతృప్తి ఉండదు.

తన మనస్సు తప్పుఅర్థం చేసుకునే శుభసమయంకోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటాడు తను. అది వాళ్ళకి తెలిసే విధంగా ప్రవర్తిస్తాడు కూడా!

"నే నేం తెచ్చానో చెప్పుకోచూద్దాం!" అన్నాడు చదువుకుంటున్న వరలక్ష్మితో.

తలెత్తి అతన్ని చూసి లేచి నుంచుని, "తెలియదు". అంది వరలక్ష్మి.

"ఊహించలేవూ ?"

"ముందు ఆ వస్తువు లక్షణాలు చెబు ...'

"ఆల్‌రైట్ ! నీకోసం — మరి చెప్పు ?"

సిగ్గుపడింది వరలక్ష్మి.

"పుస్తకాలు."

"ఉహూఁ."

"స్త్రీల వ్రతకథలు!"

ఇద్దరూ ఫక్కున నవ్వేశారు.

తను తెచ్చిన ప్యాకెట్టు బల్లమీద పెట్టాడు విశ్వేశ్వరరావు. అందులోంచి చీర, చెప్పులు, టాయిలెట్ బాక్స బయటికి తీశాడు.

ఆశ్చర్యపోతూ నిలబడిన వరలక్ష్మితో "ఇవ్వాళ కొత్తసంవత్సరం. వరలక్ష్మి! ఈసారి కాలేజీలు తెరవగానే నువ్వు చేరబోతున్నావు. అందుకనే నీ వేషంలో మార్పుకి ఈరోజు నాంది పలకాలి !" అని జేబులోంచి డైరీ తీసి ఇస్తూ "ఇది రోజూ వ్రాయడం అలవాటు చేసుకోవాలి." అన్నాడు.

"నా డైరీ పేపర్లలో పడేటంత గొప్పదాన్ని కాబోనులెండి!" అంది,

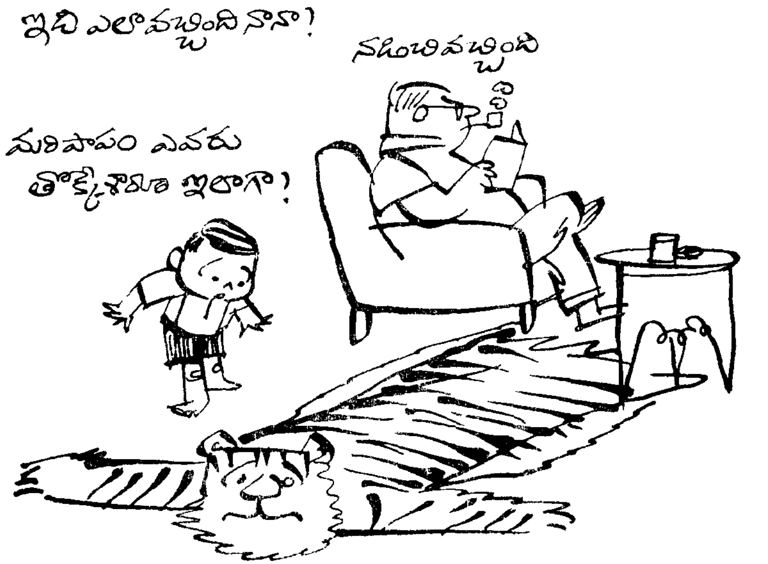

చాలమంది ఉన్నారు ఆడపిల్లలు. "నీ కోసం కాదులెద్దూ; మన వరలక్ష్మికి స్థానిక యజమాని."

కొంపదీసి వరలక్ష్మికి కాబోయే ... కాదు కదా?" గొల్లున నవ్విం దొక అమ్మాయి.

"యజమాని అంటే దీని ఉద్దేశ్యం గార్డియన్ కాబోలే!"

గబుక్కున నవ్వేశారు కొందరు.

తెల్లబోయాడు విశ్వేశ్వరరావు.

అంతలో "వినబడుతుంది" అన్న మందలింపు వినబడింది మెల్లగా.

'బహుశః వరలక్ష్మి అయ్యుంటుంది,' అనుకుని వెనక్కు తిరిగాడు.

వరలక్ష్మి గబగబా అతని దగ్గిరకు వచ్చి, "ఎప్పుడు వచ్చారు ఊరు నుంచి?" అనడిగింది.

"ఇప్పుడే" అన్నాడు నవ్వు ముఖాన పులుముకుంటూ.

"ఏమయినా పనుండి వచ్చారా ఇటు?"

"అబ్బే ఏం లేదు. వెళ్ళి నెలయిందిగా— మీ కాలేజీలో జీతం వగయిరాలు కట్టాలేమో నని... వస్తా పనుంది. అదయ్యాక నేరుగా ఇంటికే వచ్చేస్తాను." అని మోటారు సైకిల్ ఎక్కాడు.

'వినపడుతుంది!' అని మాత్రమే అందిగాని వాళ్ళని మందలించ లేకపోయింది. అయినా తన పిచ్చిగాని ఆ అమ్మాయికి మాత్రం తనంటే ఇష్టం ఎలా ఉంటుంది? 'చదువుకున్నది, అందమయినది! శారద అన్నట్టు... అంతే, అతని ఆలోచనలు ఆగిపోయాయి.

శారదారాణి అన్న మాటలు గుర్తు చేసు కునేందుకు అతనికి ధైర్యం చాలదు ఎన్నడూకూడా! ...

"ఇంత బరువు మోస్తున్నవాడికి నీ నెత్తిన మరో భారం వేయాలి నాయనా" అంది సరస్వతమ్మగారు విశ్వేశ్వర రావుతో — అతను ఇంటికి రాగేనే.

"ఏమిటండీ అది?" అడిగాడు.

"వరలక్ష్మిని గురించి."

"వరలక్ష్మిని గురించా?" అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా.

"అవు న్నాయనా. ఈ ఏడు దాన్ని ఒక్కింటిదాన్ని చే సె య్యా లి. వారి ఉద్యోగంమీద వచ్చిందీ అవీ కలిపి ఒక రెండువేలదాకా ఉన్నాయికదా!"

"డబ్బు దేముంది లెండి..."

"అదేం మాటా? ... అ ద లా ఉందా, దీని అదృష్టవశాత్తు వాళ్ళ కాలేజీ లెక్చెరరట — వీళ్ళ నాన్నగారు ఎరుగు న్నాయన్ని ఒకాయన్ని వెంటబెట్టుకుని వచ్చాడు. అతనికి కట్నం వ ద్దు ట, వరాన్ని చేసుకోవాల నుండిట. అతని మీద ఆధారపడినవా రెవరూ లే రు ట. మనిషి మంచి రూపసి...ఏమంటావు?" అని అతనివంక చూసింది.

విశ్వేశ్వరరావు ఆమెకు సమాధానం చెప్పే స్థితిలో లేడు. అతని ఆలోచ నలు స్తంభించిపోయాయి.

మళ్ళీ ఆవిడే అన్నది. "నేను మాత్రం నీ పేరు చెప్పి, ఆతన్ని కలుసుకోండి. అతను ఊఁ అంటే నా కే అభ్యంతరం లేదు" అని చెప్పాను.

"వరలక్ష్మి ఏమంటుంది?" అనడి గాడు కొంతసే పాగి.

"ఇంక అడగలే దనుకో! అయినా నామాట కాదనదు. పైగా నిక్షేపంలాంటి సంబంధం వస్తే చేదా ఏం?"

అతను లేచి నిలబడి "బావుందండీ — అదృష్టవంతురాలు." అన్నాడు.

ఇంతలోకే వరలక్ష్మి రావడం చూసి "నీ పెళ్ళి విషయమే మాట్లాడుతున్నాం వరలక్ష్మీ: ఆతన్ని గురించి అమ్మగారు చెప్పారు. 'అ దృ ష్ట వ ం తు రా లు' అన్నాను. నీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి?" అనడి గాడు ఆమెవంక చూస్తూ.

ఒక్కసారి త లె త్తి అతని ముఖం లోకి చూసి "మీ ఇష్టం" అని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

విశ్వేశ్వరరావు పూ ర్తిగా ఓడిపోయా ననుకున్నాడు. 'త న్నెవరు చేసుకున్నా ఆ స్తికోసమే! దానిమీద అట్టి మమకారం లేనివాళ్ళకి తను అనవసరం. వరలక్ష్మి తనతో చాలా చనువుగా మాట్లాడు తుంది — బహుశా జాలివ ల్లనేమో. ఆమె దృష్టిలో తను ఒక అంద విహీనమైన అన్నగా రేమో! ... తన జీ వి త ం ఇంతే — ఎవరో ఒకరు ప్రవేశిస్తారు. కాసేపు మురిపిస్తారు, తరువాత మరొ కవర్ని కట్టుకుని వెళ్ళిపోతారు. తనల్లా ఒక ప్లాట్‌ఫారం లాంటివాడు.' అతనికి

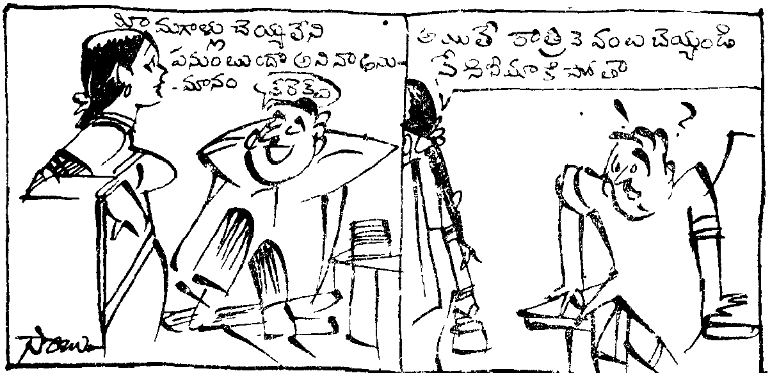

ఏడుపొచ్చేసింది. సిగిరెట్టు పారేసి గబ గబా మేడమీదికి వెళ్ళిపోయాడు.

* * *

వరలక్ష్మి లేని ఇంట్లో ఉండేందుకు అతనికి మనస్కరించలేదు. ఏదో వెలితిగా కనబడసాగింది. రోజూ కాలేజి నుంచి ఆమె రాకకై తను ఎదురు చూడడం, కాసేపు కబుర్లు చెప్పుకోవటం, రాత్రిపూట ఒకటో రెండో ప్రాబ్లమ్స్ చేసిపెట్టడం – ఇవన్నీ గుర్తుకు రాసాగాయి.

అందుకనే అతను కొన్నాళ్ళపాటు తిరిగిరాదల్చుకున్నాడు. 'శారదారాణి తనమీద తీసిన దెబ్బకి ఆరునెలలపాటు తిరిగిన ప్రదేశం తిరక్కుండా తిరగవలసి వచ్చింది.' బాధగా నవ్వుకున్నాడు.

"నేనుకూడా అమ్మాయిదగ్గిరకు వెళ్ళి ఉంటాను నాయనా" అంది సరస్వతమ్మగారు అతని మాట విని –

"అదేమిటండీ, అందరూ నన్ను వదిలిపోతే నే నేంకాను?" అన్నాడు.

ఆ కంఠం విని ఆవిడ తెల్లబోయింది.

అతను ముఖం తిప్పేసుకుని "వద్దండీ, మీ రుండిపొండి" అని వెళ్ళిపోయాడు.

ఒక రెండునెలలపాటు తన కున్న స్నేహితుల నందరినీ పలకరించేశాడు. అయినా అతను కళ్ళకీ, చెవులకీ పనయితే చెప్పగలిగాడు గాని మనస్సుని మాత్రం ఏమార్చలేకపోయాడు. ఆమెను చూడక పోయినా ఆమెను గురించి మాటయినా వినడంకోసం అతని మనస్సు తహ తహ లాడిపోయింది.

"వరలక్ష్మి బాగుందాండీ?" అని అడిగాడు వచ్చీరావడంతోనే.

"ఏమో నాయినా, నాకు దాని పరిస్థితి ఏమీ బాగుండలేదు. అతను ఈ ఉద్యోగం మానేసి పట్నంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు" అని కాసేపాగి "దాన్ని సరిగా చూడడంలేదు." అంది కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటూ.

విశ్వేశ్వరరావుకి తలమీద పిడుగు పడినట్లయింది. "ఎందుకుట."

"ఏమని చెప్పను-అనుమానాలు!... దేవుడిలాంటి నీ మీద అనుమానంతో దాన్ని నానా ఏడుపులూ ఏడిపిస్తున్నాడు. రోజూ అది రాసుకునే పుస్తకం 'డైరీ'ట- అది చదివేడట! అందులో ఈ మొద్దు ఏం అఘోరించిందో ఏమో; అప్పటి నుంచీ..."

ఇహ, వినవలసి కోలేదు అతను. తనామెకు ఇచ్చిన డైరీ ఆమె పుస్తకాల్లో గుర్తుంది అతనికి. గబగబ వెళ్లి అవన్నీ వెతికాడు. అది అగపడగానే ఒక్క-క్షణం తటపటాయించాడు 'చదవడం సభ్యత కాదని'.

తన మనస్సు తొందర చేయసాగింది. "తనామె రహస్యాలను వెదకబోవడం తన క్కావలసింది. తనపట్ల ఆమె మనస్సును తెలుసుకోవడం. తనికి ఆనందాన్ని కలిగించే మాటలు అందులో ఉన్నాయేమో నని!"

పుస్తకం తీశాడు. చదవసాగాడు. మొదటి పేజీలో-

"నన్ను డైరీ వ్రాయమని ఇచ్చారు. ఇంకెవరిని గురించి మొదలెట్టను? నా మనస్సంతా ఆక్రమించుకున్న ఆయన తోనే ప్రారంభం. ఆయన్ని అంతా 'కురూపి' అంటారు. కాని నా కాయన లోని అందమే అగపడుతుంది. వెన్న లాంటి ఆయన మనస్సుని చూడలేక అలా మాట్లాడుతున్నా రంతా! ఆయ నిచ్చిన బట్టలు కట్టుకున్నాను. ఒళ్ళంతా ఆయన ఆక్రమించుకున్నట్లుగా..."

విశ్వేశ్వరరావుకి ఆమె సిగ్గుపడుతూ నిలబడినట్లు అగుపించింది... ఒకరోజు.

"అమ్మకి భయం ఎక్కువ. నాకూ అలే నూగిపోస్తోంది. 'డబ్బున్న పిచ్చికని పట్టారు తల్లీ, కూతురూ - వా డెలా ఉంటే నేం? కోటలో పాగా వేశారు - అని సూటీపోటీ మాట లంటున్నారే వరం. అతన్ని చూస్తుంటే మాత్రం నువ్వంటే ఇష్టంగా అగపడలేదు. కాని మనకై మనం ఆ విషయం కదిపితిమా అతని కిష్టం లేకపోతే అల్లరి పడిపోతాము. దేవుడు ఎలా రాసిపెడితే అలా అవుతుంది. నీ అదృష్టం బావుంటే అతనే అడుగుతాడు' అంటూంటుంది. నాకు అమ్మమాట నిజ మనిపిస్తుంది. ఈ విషయాల్లో ఎప్పుడూ మగవాడే చొరవ తీసుకోవాలి..."

..."ఒకసారి ఆయనకి కొర బోయింది. 'మీ రిద్దరిలో ఎవరో తలుచుకోవలసిందే కానీ నా కింకెవ రున్నారు?' అన్నారు — నా మనస్సుని చదివినట్లు. అప్పుడు నేను సరిగా అదే పని చేస్తున్నాను. అందుకే సిగ్గేసింది. 'నేను కాదు బాబూ' అన్నాను. కాని 'నేనే' అని ఆయనకి తెలిసే దెలా?..."

... "అమ్మ ఈ రోజు పెళ్ళి సంభా

షణ కదిపింది. 'గంతకు తగ్గ బొంత ఒకడ్ని దానికి కడితివంటే...' అంటూ. ఆయన బయట పడతారేమో నని ఎదురు చూశాను కాని నా ముఖంలోకి చూసి లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. కొంపదీసి కావాలని అడిగించా ననుకున్నారేమో? అసలు నే నాయన్ని పొరపాటుగా ఊహించుకుంటున్నా నేమో. ఆయనకి నామీద అటువంటి అభిప్రాయం లేదేమో!"...

విశ్వేశ్వరరావుకి తల తిరిగి పోయింది. చేజేతులా వదులుకున్నాడు. చేతి కందబోయిన పెన్నిధిని.

గబగబ ఆనాడు కాలేజీలో జరిగిన సంఘటనకోసం వెతికాడు —

..."నెల్లాళ్ళతర్వాత ఆయన రాగానే కాలేజీకి వచ్చారు. ఆయనని చూడగానే నర్మద, సుశీల వాళ్ళంతా హేళన మొదలెట్టారు. ఆయన కెక్కడ వినబడు తాయో నని నా ప్రాణం చచ్చిపోయింది. ఆయన వెళ్ళిపోయాక వాళ్ళని ముఖం వాచేట్టు చివాట్లు వేశాను.

'అంత గౌరవం ఉంటే ఆ ఆకారాన్ని పెండ్లి చేసుకోరాదూ?' అంది మేరీ. 'తప్పకుండాను! పైగా ఆ అవకాశం వస్తే నా అదృష్టానికి పొంగి పోతాను. నన్ను చూసి మీరు ఈర్ష్యపడే రోజుకూడా రాకపోదు' అనివచ్చేశా... నేను ఆయన మాటకోసం వేచిఉన్నానని ఆయనకి తెలిసేదెలా? అసలు ఆయన మనసులో నేనంటె ఎటువంటి అభిప్రాయం ఉందో?

"ఇన్ని ఆలోచనలతో ఇంటికి వచ్చిన నా ఆశలన్నీ కూలిపోయాయి. అమ్మా, ఆయనా కలిసి నాకోసం పెళ్ళిసంబంధం కుదురుస్తున్నారు

"అయినా నేను పెర్రిదాన్ని కాకపోతే ఆయన మీద నాకు మనసేమిటి? ఆయన నాకెక్కడ అందుతారు? ... 'వినువీధి నేనే రాజుపై, నిరుపేద చెలి పై మనసౌనా...' అంతే. ఇది నాకోసం రాసిన పాటే?"

వం నేలకేసి బాదుకోవా లనిపించిం విశ్వేశ్వరరావుకి. మళ్ళీ చదవడ మొదలుపెట్టాడు.

..."పెళ్ళి నిశ్చయమయిపోయింది. నన్ను నేను వంచించుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాను తప్పదుగా మ చేసుకున్నవాడే ఆడదానికి దేముడు నామనసులోని దేముడిని చెరిపేసు వాలి. నా తరమా?"

ఇక సరిత ను చదవలేకపోయాడు ప్రతి పేజీ ఆమె మనస్సు విప్పి చె తూంటే తను పోగొట్టుకొన్న పెన్ని యొక్క విలువ అతన్ని విభ్రాంతు చేసేసింది.

'ఇద్దరూ ఒకరికోసరం ఒక తంపించిపోయారు. వరలక్ష్మి అంతస్తుకి భయపడింది తనని మనస్సే భయపెట్టింది ఇద్దరూ ఒ

మాటకోసరం ఒకరు ఎదురు చూసి నాశనం అయిపోయారు !'

అంతలోనే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చే శాడు విశ్వేశ్వరరావు : 'తన వరలక్ష్మిని తను వదులుకోలేదు. వచ్చిన అనుమానాలు ఎటూ వచ్చాయి. వాటిని నిజం చేసి తను ఆమెను దక్కించుకుంటాడు. జీవితం అంతా ఆమె సహచర్యంతో కమ్మటి కథగా గడిపేస్తాడు. వరలక్ష్మి తనది. దానికి తిరుగులేదు.' లేచి నిలబడ్డాడు.

* * *

గుమ్మంలో నిలబడిన విశ్వేశ్వరరావుని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది వరలక్ష్మి. ఆమె ముఖం ఒక్క క్షణం ఆనందంతో వెలిగిపోవడం గమనించాడతను.

"రండి రండి – ఉత్తరం ముక్కయినా వ్రాయకుండా వచ్చేశారు. పోనీ లెండి, ఈమాత్రం దయన్నా ఉంచారు," అంది వరలక్ష్మి నవ్వుతూ.

"అతను లేడూ ?" అడిగాడు బెరుగ్గా విశ్వేశ్వరరావు.

ఆమె కాసేపు మాటాడకుండా ఉండి, 'లేరు" అంది.

వెంటనే తను వచ్చినవిషయం చెప్పేద్దా మని అతనికి నోటిదాకా వచ్చింది గాని అది సమయం కాదని ఆపేశాడు.

ఆమె వంట చేస్తుంటే అతను వంటింట్లో కూర్చుని తను ఏయే ఊళ్ళు చూసిందీ, అక్కడి విశేషాలూ చెప్ప సాగాడు. ఆమె వింతగా అవన్నీ వింటూంటే అతనికి తనో పెద్ద ప్రయోజకుడయిపోయినట్లు అనిపించింది.

"నావెంట వచ్చావంటే అన్నీ చూపిస్తాను," అన్నాడు ఉత్సాహంగా.

"మీరు తీసుకెళ్ళాలేగాని దాని కేం, తప్పకుండా వస్తాను," అంది వరలక్ష్మి వడ్డించిన కంచం అతనిముందు పెట్టి.

"సాయంత్రం మనం సినిమాకి వెళ్లాలి !" అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు మధ్యాహ్నం కాఫీలుకూడా అయ్యాక.

"ఇవ్వాళా ?"

"ఏం, నాతో రాకూడదా ?... అవును లే పరాయి వాడి నయాను గా !" బాధగా అన్నాడు.

"ఛ ! ఛ ! అవేం మాటలండీ ?" అంటూనే ఏడ్చేసింది వరలక్ష్మి.

అతని కండ్లలో కూడా నీళ్లు నిండాయి.

కొంత సేపటికి ఆమె సర్దుకొని "చిన్నపిల్లల మయిపోయాం !" అంది తేలవంగా నవ్వుతూ.

కాదు వరలక్ష్మి, మనకన్న వాళ్ళే తెలివిగా ప్రవర్తిస్తారు. వాళ్ళకి కావలసిందాన్ని నోరు తెరచి అడగడం వాళ్ళకి తెలుసు. పీకలదాకా అభిమానాలు పెట్టుకుని వ్యక్తం చేసుకోక దూరం అయిపోయాం ఒకరికొకరం. నా విషయం తెలిసిందే. నువ్వుకూడా సుఖపడ్డం

లేదని చెప్పింది అమ్మ. మనకు మనం విధించుకున్న దీ శిక్ష.... అయితే ఇది ఎక్కువకాలం సాగటానికి వీల్లేదు అందుకే ఇప్పుడు నేను వచ్చినది. నా వెంట రా వరలక్ష్మి !" అన్నాడు ఆవేశంగా.

వరలక్ష్మి దిగులుగా నవ్వింది.

"ఈమాత్రం చొరవ వీడికి ఇది వరకే ఉంటే బాగుండిపోయేది అనుకుంటున్నావు కదూ వరలక్ష్మి ? నిజమే. కాని నా గతం నేర్పిన పాఠం నన్ను పాడుచేసింది. నీ మనస్సు తెలియకుండా తొందరపడడం కూడదని నష్టపోయాను. అందుకే— మన జీవితాలు మనమే బాగు చేసుకోవాలి. వీళ్ళందరికీ దూరంగా వెళ్ళిపోదాం రావూ ?"

కాసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు. తరువాత —

"మా అమ్మ బాగుందా ?" అడిగింది వరలక్ష్మి.

"నిన్ను గురించి దిగులు పడుతోంది..."

సినిమా చూస్తున్నట్లే లేదు విశ్వేశ్వర రావుకు. ఎన్నాళ్ళకి తను కోరుకున్న అదృష్టం తనని వరించింది ! వరలక్ష్మి

తన పక్కన ఉంటే ఈ లోకానికే తను అధిపతి నన్నంత ఉత్సాహంగా ఉంది అతనికి.

తాము గడపబోయే జీవితం. ఏయే ప్రాంతాలు ముందు చూడాలో, అన్నీ అనర్గళంగా ఏకరువు పెడుతున్నాడు. వరలక్ష్మి మాట్లాడకుండా వింటోంది.

సినిమా అయాక హోటల్లో భోజనం చేసి ఇంటికి చేరుకున్నారు.

విశ్వేశ్వరరావుకి ఆకాశంలో తేలిపోతున్నట్లుంది. "ఏం వరం. రేపు తెల్లవారగానే బయలుదేరాలి."

"అలాగే !"

ఒక్కసారి ఆమెను చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. ఆమె అభ్యంతర పెట్టలేదు. ఆమెను ఇంకా దగ్గరగా లాక్కొని "అదృష్టవంతుడ్నే. నేనుకూడా-ఇన్నాళ్లూ కాదేమో నని భయపడ్డాను" అన్నాడు.

అతని చేతుల్ని వదిలించుకుని గదిలోకి వెళ్ళిపోయి తలుపు వేసుకుంది వరలక్ష్మి.

ఆనందంతో, నిద్ర పట్టని విశ్వేశ్వరరావు, వరలక్ష్మి గదిలో వెలుగుతున్న లైటుని చూస్తూ పడుకున్నాడు. ఆ లైట్లకింద వరలక్ష్మిని ఊహించుకుంటూ నిద్రపోయాడు.

నిద్ర లేచిన అతని కంటికి తన పక్కనే 'ట్రే' లో ఒక ఉత్తరం కనబడింది. అది వింతగా తోచి తీసిచూశాడు. తనకే ! గబగబా చదవసాగాడు.

"శ్రీ మీకు,

మనసులోని మాటని బయటకు చెప్పుకోలేక మనం దూరమయిపోయాం. నే నిప్పుడు వివాహితను. మన సంప్రదాయం ప్రకారం వివాహ మయిన ఆడదాని మనసులో సయితం పరపురుషుడికి తావులేదు. మీరు పరపురుషుడన్న విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను.

మనసుని జయించి అదుపులో పెట్టుకునేటంత శక్తి కలదాన్ని కాను. నామీద మీకు నిజంగా ప్రేమ ఉంటే, మళ్ళీ నా కంటికి అగపడకుండా వెళ్ళిపోండి. ఈ జన్మకి మనకి మిగిలినది ఇంతే !

ఎప్పటికీ మీ—

వరలక్ష్మి"

తెల్లబోయాడు విశ్వేశ్వరరావు. రాత్రి ఆనందంగా మాట్లాడిన వరలక్ష్మిలోని మార్పు అతనికి ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

"పాపం ఆడది !" అనుకున్నాడు బాధగా.

తన పక్కనే సిద్ధంగా తన సంచీ ఉండడం గమనించాడు. కొంత సేపటికి ఒకనిర్ణయానికివచ్చి, లేచి నిలబడి, బట్టలు వేసుకుని, సంచీ పుచ్చుకుని, భారంగా అడుగు లేసుకుంటూ బయటికి నడిచాడు.

రోడ్డుమీద నుంచుని ఆఖరుసారి ఆ ఇంటివంక చూశాడు. కాని గదిలో మూసిన కిటికీ తలుపుల వెనక నిశ్శబ్దంగా ఏడుస్తున్న వరలక్ష్మి అతనికి కనబడలేదు.